

«El 50% dels maltractadors maltracten també els nens i les nenes directament»

RAÚL LIZANA Psicòleg, autor del llibre 'A mí también me duele'

EVA ARASA
ANDORRA LA VELLA
@EvaArasa

Com a psicòleg, professor universitari i assessor de professionals i equips especialitzats, aborda la violència de gènere en l'àmbit de la parella des d'una perspectiva que, fins fa pocs anys, no es tenia massa en compte en aquestes latituds: la dels infants que són víctimes també d'aquesta violència.

—¿Es tenen prou en compte els infants en les situacions de violència de gènere en la parella?

—S'estan tenint en compte, però poc encara. És un tema que els països anglosaxons treballen des de fa 20 anys i aquí, en canvi, ha arribat fa potser cinc anys, en el que és la intervenció des de l'àmbit públic, entenent que és una cosa important. Hi ha sensibilització, hi ha preocupació, però encara ens falten programes, ajuda...

—¿S'han de tractar per separat els nens de les mares víctimes de violència?

—Segons la meua experiència, no. Es poden fer tractaments paral·lels, però finalment estem parlant de dues persones que han patit la mateixa violència, que és la violència de gènere en la parella. Són dues víctimes que necessiten ajuda per recuperar-se i refer la seva vida junts. Una mare que es recupera ajuda també els seus fills a recuperar-se.

—¿Els nens són utilitzats per exercir violència contra la mare?

—Amb massa freqüència. Els maltractadors, malauradament, utilitzen els fills de diverses maneres. Moltes vegades miren d'involucrar-los en els episodis de violència perquè saben que, si el nen hi està involucrat, les mares es paralitzen. No ofereixen resistència perquè saben que el nen està allà i no volen danyar-lo. Altres vegades, els maltractadors utilitzen els fills per amenaçar les dones: si no fan

el que ells volen, castigaran els nens. El maltractador no es preocupa normalment pels seus fills. No tots, però una bona part dels maltractadors no tenen gaire contacte afectiu amb els nens. Són les dones les que procuren que els nens no ho vegin, no s'afectin...

—Igual aquesta actitud és contraproduent perquè «tapa» més encara la situació que es viu en aquesta família...

—«Contraproduent» no seria la paraula. És una situació difícil, certament, perquè les mares maltractades són dones que es veuen atrapades i el que es plantegen en aquest context és: «Si no puc sortir-ne, ¿com ho puc fer per cuidar el màxim de bé aquests nens que estimo tant i a qui veig que els estan fent mal?». Moltes dones acaben demanant ajuda pel mal que veuen que pateixen els seus fills, més que no pas pel mal que pateixen elles mateixes.

«No es tracta tant de detectar, perquè no és fàcil, sinó sobretot d'escoltar i creure. A partir d'aquí, es pot orientar, ajudar»

«Sabem que nens molt petits, bebès, presenten conductes que no presenten altres nens. Creixen amb terror, ansietat»

teixes. De vegades, però, no s'atreveixen. Per por, per les amenaces, perquè s'acaben creient el discurs que no són unes bones mares i que són culpables de tot el que està passant... Les mares fan coses increïbles per protegir els seus fills. Sovint fan d'escut. El 50% dels maltractadors maltracten també els nens directament. El que cal és destinar recursos a les mares perquè és la manera d'ajudar també els nens.

—A través dels nens, ¿es poden detectar casos de violència? ¿A l'escola, potser? ¿O als serveis sanitaris si hi ha un maltractament físic?

—Si hi ha un maltractament físic directe, és més fàcil, certament, perquè hi ha seqüeles físiques i aquí es poden activar els protocols de protecció dels menors. El que passa és que no sempre hi ha violència física, ni sempre deixa seqüeles. ¿Què poden veure els professors o la comunitat? En realitat són nens que poden presentar múltiples símptomes. No és cert que els nens maltractats tinguin uns símptomes específics. Nens que són molt inquietos, nens amb símptomes depressius, amb símptomes ansiosos... Si que si veiem un nen amb un comportament que ens estranya, li podem preguntar què li passa. Però el cert és que ens costa perquè... ¿si resulta que ens diu que sí, que «el papa pega la mama» o «el papa em pega»? Fa por.

—Aquí hi ha una qüestió de responsabilitat. ¿Què cal fer si es detecta o se sospita d'un cas de violència?

—No es tracta tant de detectar, perquè ja et dic que no és fàcil, sinó sobretot d'escoltar. Moltes vegades no en parlen obertament perquè hi ha «la llei del silenci» que imposa el maltractador, però sí que poden fer algun comentari, dir alguna cosa... És molt important escoltar i, sobretot, creure el que ens diu el nen. A partir d'aquí, un pot parlar amb la mare, donar orientacions... A Andorra teniu un Equip Integral d'Atenció a la Dona boníssim. Donar informació, oferir ajuda a tra-

►► Raúl Lizana, en l'entrevista concedida a EL PERIÒDIC.

vés de la xarxa de relacions d'aquests nens i aquestes mares... Respecte als mestres, és cert que, igual que la resta de la població, no estan formats especialment per afrontar aquestes situacions. Com et deia, fa pocs anys que es pensa també en els nens i les nenes.

—Parlem de nens i nenes en general, però segur que la violència es viu de manera diferent en funció de l'edat.

—És cert perquè, segons l'etapa de desenvolupament, s'actua de manera diferent. Però fixa't que sabem que nens molt petits, bebès, tenen conseqüències derivades de la violència. Creixen en un entorn en què hi ha terror, por i ansietat, i això els afecta. Tan petits presenten ja conductes que no presenten els altres nens.

—Les seqüeles per a aquestes criatures deuen ser per a tota la vida.

—Sí, seqüeles gravíssimes, hagin vist un episodi de violència o no l'hagin

visit. No és cert que, si no el veuen, no en siguin conscients o no el pateixin. Al marge que almenys un 85% d'aquests nens han vist un episodi de violència en viu i en directe... Té conseqüències en l'àmbit afectiu, són persones que poden presentar símptomes ansiosos importants, símptomes depressius, dificultats d'empatia, estrès post-traumàtic, fòbies... O símptomes socials, d'aïllament, de dificultat per establir relacions... També hi ha nens que tenen seqüeles físiques i nens que, directament, moren com a conseqüència d'aquesta violència. O conseqüències en l'àmbit sexual: hi ha nens que presencien com el pare viola la mare. Una pràctica que no és poc freqüent en aquests casos.

—¿Hi ha risc de repetir conductes?

—Aquesta és una de les conseqüències més greus a llarg termini. Un 40% d'aquests infants repetiran la violència, en un rol o en l'altre. ≡

ÀRIDS ANDORRANS

Av. Consell de la Terra, 14-16, planta 2
AD700 Escaldes-Engordany
Tel. 802 905 · Fax 860 318

